

การศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาล

Mark for Future เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร

A Study of Community Participation in Educational Management of Mark for Future Kindergarten, Thawi Watthana District, Bangkok

พงษ์ธนธรณ์ ศรีทองกุล

Phongtanathon Srithongkul

โรงเรียนมิวสิคฟอร์ฟั้น-มิวสิคฟอร์ฟิวเจอร์

Music for Fun-Music for Future of School

e-mail: phongtanathon.srithongkul@gmail.com

Received: May, 5 2021

Revised: May, 23 2021

Accepted: May, 30 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาและเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของ โรงเรียนอนุบาล Mark for Future เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ประชาชนที่ศึกษา จำนวน 379 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัยพบว่า 1) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของ โรงเรียนอนุบาล Mark for Future เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร พบว่า ในภาพรวม ประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลางด้านการรักษาผลประโยชน์เป็นอันดับแรก รองลงมาด้านการตัดสินใจ และด้านการติดตามประเมินผลเป็นอันดับสุดท้าย และ 2) การทดสอบสมมติฐานพบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาล Mark for Future เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมการจัดการศึกษา

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) study and compare community participation in educational management at Mark for Future Kindergarten, Thawi Watthana District, Bangkok. The Research methodology was survey research. The sample group used in the study The population is 379 people. The instrument used for data collection was a questionnaire. The statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation. T-test One-way Analysis of Variance

The result of the research found that: 1) Community participation in educational management of Mark for Future Kindergarten School, Thawi Watthana District, Bangkok, found that, in general, people participated in a low level, and when considered in each aspect, found that people participated in a moderate level in terms of benefits first. Followed by the decision-making and the follow-up evaluation was the last one. And 2) Hypothesis testing found that People with different gender, age, education level, occupation and income are involved in the educational management of Mark for Future Kindergarten, Thawi Watthana District, Bangkok. Overall and each aspect is not different.

Keywords: Community Participation in Educational

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคดิจิทัล มีการปรับเปลี่ยนเรียนรู้อย่างมากมายจน มนุษย์แทบตามไม่ทันทั้งข่าวสาร การศึกษา เศรษฐกิจ การเมือง และอีกหลายเรื่องที่มนุษย์ต้อง รับรู้ และเรียนรู้ให้เข้าใจ ปรับตัวเองให้เป็นไปตามสถานการณ์ให้ได้ ซึ่งกลายเป็นสังคมโลกที่เป็นไปตามกระแสของ โลกาภิวัตน์ (Globalization) ดังนั้นการศึกษาเป็นทั้งศาสตร์ที่ต้องใช้องค์ความรู้ และศิลป์ที่ต้องใช้ฝีมือ คุณธรรม ในการบริหารจัดการให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมาย เพื่อประโยชน์คนส่วนใหญ่ การปฏิรูปการศึกษาขึ้นอยู่กับฝีมือ ความรู้ ความสามารถ วิสัยทัศน์ ความกล้าหาญ และความเอาใจใส่ผู้นำอย่างมาก ต้องหาทางผลักดัน พัฒนาสังคมทั้งระบบ ให้ได้ผู้นำที่มีคุณภาพในทุกระดับ ปฏิรูปโครงสร้างเศรษฐกิจสังคม เพื่อประสิทธิภาพ และการกระจายทรัพยากร รายได้ การบริการทางสังคม อำนาจต่อรอง ฯลฯ ไปสู่ประชาชนทุกหมู่เหล่า อย่างทั่วถึง เป็นธรรม ประชากรสามารถศึกษาหาความรู้ได้อย่างหลากหลายซึ่งเป็นผล มาจากโลกอันไร้พรมแดน ความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีของการสื่อสารและคมนาคม ซึ่งมีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของคนในชุมชนทั่วไปในสังคมโลก โดยเฉพาะสถาบันทางการศึกษา ซึ่งเป็นสถาบันที่สำคัญในการพัฒนามนุษย์ เพราะการศึกษานับเป็นรากฐานที่สำคัญที่สุด ในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้า ทำให้บุคคลสามารถ แก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในสังคม ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยให้คนเกิด

การพัฒนาตนเอง อย่างต่อเนื่องและตลอดชีวิต ซึ่งการจัดการศึกษาให้แก่คนในชาติให้มีคุณภาพ จึงเป็นสิ่งที่สำคัญและจำเป็นจะต้องมีการเตรียมคน เพื่อให้มีคุณลักษณะเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ สามารถปรับตัวให้อยู่ในสังคมที่กำลังมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ให้มีความสุข สุขภาพอนามัยที่ดี มีจิตสำนึกในการรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม ตลอดจนทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมอันดีงาม ซึ่งจากอดีตที่ผ่านมาการจัดการศึกษาส่วนใหญ่ยังคงอยู่ในความรับผิดชอบของรัฐบาลแต่เพียงฝ่ายเดียว การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาค่อนข้างน้อย ประชาชนในพื้นที่ยังขาดความตระหนักในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาของประเทศเพื่อ ให้การศึกษาของประเทศเจริญก้าวหน้ากว่าที่เป็นอยู่ ซึ่งสอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 และกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ได้กำหนดให้สำนักงานเลขาธิการสภาศึกษามีหน้าที่ในการพิจารณาเสนอแผนการศึกษาแห่งชาติที่บูรณาการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และกีฬากับการศึกษาทุกระดับ และด้วยเหตุที่แผนการศึกษาแห่งชาติฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552-2559) จะสิ้นสุดในปีพ.ศ. 2559 ดังนั้น สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจึงได้จัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ซึ่งเป็นแผนระยะยาว 20 ปี เพื่อเป็นแผนแม่บทสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้เป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาการศึกษาในช่วงระยะเวลาดังกล่าว

ในการดำเนินการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เพื่อสร้างการรับรู้ความเข้าใจ การยอมรับ และเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนา เพื่อให้สามารถขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยได้ศึกษาสภาวะการณ์และบริบทแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อพัฒนาการศึกษาของประเทศ ทั้งด้านความก้าวหน้าของเทคโนโลยีดิจิทัลแบบก้าวกระโดดที่ส่งผลต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ภูมิภาค และโลก การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรไปสู่สังคมสูงวัย และทักษะของประชากรในศตวรรษที่ 21 ที่ทั่วโลกต่างต้องเผชิญกับความท้าทายและมุ่งพัฒนาประเทศไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมยุค 4.0 และนำผลการติดตามประเมินแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552-2559 ซึ่งครอบคลุมประเด็นที่เกี่ยวกับบริบทการจัดการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา หน้า 226) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 ได้ระบุในมาตรา 43 วรรค 2 ว่า การจัดการศึกษาอบรมของรัฐ ต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2542: 14-15) โดยเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการศึกษา ตามมาตรา 57 ได้ระบุว่า การมีส่วนร่วมจัดการศึกษาของชุมชน โดยสรุปว่า หน่วยงานทางการศึกษาระดมทรัพยากรบุคคลในชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยนาประสบการณ์ ความรอบรู้ ความชำนาญและภูมิปัญญาท้องถิ่นของบุคคลมาใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษาและยกย่องเชิดชูผู้ที่ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542 หน้า 28) มาตรา 8(2) ที่กำหนดให้จัด

การศึกษาโดยยึดหลักที่ว่าให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา คือ ผู้ปกครองจะมีบทบาทร่วมกับสถานศึกษาในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ สามารถสนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษาตามความเหมาะสมและจาเป็นต่อการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยเข้าร่วมเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ตลอดจนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรและการประเมินผล (วิชัย ตันศิริ, 2543: 40) ดังนั้นรูปแบบการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการที่มีการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาจากส่วนกลางหรือจากเขตพื้นที่การศึกษาไปยังสถานศึกษาโดยตรงให้สถานศึกษามีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบในการบริหารโรงเรียนแบบเบ็ดเสร็จ มีความอิสระทุก ๆ ด้านที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการ งานงบประมาณ งานบุคลากร และการบริหารงานทั่วไป ด้วยระบบการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสียหรือมีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงคือ ผู้ปกครองนักเรียนและชุมชนภายใต้กรอบนโยบายเขตพื้นที่การศึกษากำหนด ทั้งนี้ต้องมีการตรวจสอบได้อย่างโปร่งใสและให้สังคมตรวจสอบได้ ซึ่งจะส่งเสริมให้ประชาชนมีความเชื่อมั่นในสถานศึกษา และมีความเต็มใจที่จะสนับสนุนในเรื่องของการเงินและการเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน

จากที่กล่าวมาทั้งหมดนั้น การบริหารโรงเรียนจะสัมฤทธิ์ผลได้นั้น ต้องมาจากพื้นฐาน การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในทุก ๆ ด้าน ทั้งด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านบริหารงานทั่วไป เพราะว่าในชุมชนมีทรัพยากรต่าง ๆ มากมายที่สามารถนำมาใช้ในการบริหารโรงเรียน เช่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น หุ่น บุคลากร วัฒนธรรม ทั้งนี้ การที่โรงเรียนสามารถให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารนั้น โรงเรียนต้องสามารถจัดกิจกรรมสนองต่อความต้องการของชุมชนได้ อาจจะเป็นการสร้างความสัมพันธ์ทางอ้อมระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ทำได้โดยการปรับปรุงบุคลากร และการปรับปรุงอาคารสถานที่ เพราะการปรับปรุงดังกล่าวเป็นสัญลักษณ์ของการพัฒนาอย่างหนึ่งที่จะสร้างความศรัทธาแก่ผู้ปกครองและประชาชนทั่วไปได้เป็นอย่างดี และการพบเห็นสิ่งที่ดี ๆ ของโรงเรียนช่วยให้โรงเรียนมีภาพลักษณ์ที่ดีและช่วยให้ชุมชนเกิดเจตคติที่ดีต่อโรงเรียน นำไปสู่การสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชนได้ โดยแนวทางดังกล่าว ใช้กรอบแนวคิดที่ สมพร สุทัศน์ีย์ (2525: 135) ด้วยการ 1) การปรับปรุงพัฒนาบุคลากรซึ่งได้แก่ ผู้บริหาร ครู อาจารย์ คณงานภารโรง เจ้าหน้าที่อื่น ๆ รวมทั้งแม่ค้าที่ขายของในโรงเรียน ซึ่งแนวทางนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยที่พบว่าบุคลิกภาพของผู้บริหารส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชน (สิทธิชัย พลายแดง และ สุเทพ ลิ้มสกุล, 2557) 2) การปรับปรุงอาคารสถานที่ของโรงเรียน ได้แก่ การปลูกต้นไม้ประดับอาคารเรียน ความพร้อมด้านบริการ เช่น น้ำดื่ม ห้องน้ำ ห้องส้วม อ่างล้างมือ และความสะอาดของอาคาร ความพร้อมในด้านการเรียนการสอน เช่น การตกแต่งห้องเรียนให้น่าสนใจ มีอุปกรณ์การเรียนการสอนครบครัน ความพร้อมของห้องเรียนที่เพียงพอและถูกสุขลักษณะและเครื่องอำนวยความสะดวก เช่น พัดลม ฯลฯ จากปัญหาที่เกิดขึ้นทำให้ผู้วิจัยมองเห็นว่าการที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียนนั้นเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งผู้บริหารโรงเรียนจะต้องให้ความสำคัญกับชุมชนและผู้เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยพบว่า ในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาล Mark for Future กรุงเทพมหานคร โรงเรียนมีได้กำหนดนโยบายทางการศึกษาให้สอดคล้องกับปีไทย 4.0 วงในการนำโรงเรียนให้ได้มาตรฐานการศึกษาตามที่กระทรวงศึกษาธิการและแผนการศึกษาชาติกำหนด ทั้งนี้จะเห็นว่าด้วยสภาพปัญหาการจัดการศึกษาในระบบ ปรากฏว่าด้านคุณภาพทางการศึกษาของผู้เรียนตกต่ำลงหลายด้าน โดยเฉพาะสถานการณ์โดยทั่วไป ที่ผู้เรียนประสบปัญหาในเรื่องของการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ในยุคของดิจิทัล ทำให้การเลือกประกอบอาชีพ มีความทุกข์ในการดำเนินชีวิตมากขึ้น และการไม่สามารถสืบทอดบทบาทของครอบครัวพ่อแม่ ในการสร้างสรรค์ครอบครัวและชุมชนได้ซึ่งสอดคล้องกับ จิตจำนง กิติกิริติ (2532: 5) ได้ศึกษาสภาพการเปลี่ยนแปลงของชุมชน และให้ความหมายของการพัฒนาชุมชนไว้ว่า เป็นการเปลี่ยนแปลงส่วนประกอบของชุมชนจากสภาพที่เป็นอยู่ไปสู่สภาพที่พึงปรารถนา ด้วยการจงใจก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นเพื่อเปลี่ยนสภาพของส่วนประกอบของชุมชนให้เป็นไปตามเป้าหมายที่ชุมชนตั้งไว้นั้นนับว่าเป็นปัญหาที่สำคัญยิ่งในปัจจุบัน ส่วนในอีกด้านหนึ่ง การจัดการศึกษาทางเลือกโดยบทบาทของหน่วยงานนอกระบบ กำลังมีพัฒนาการอย่างน่าสนใจในการจัดการศึกษาสำหรับเยาวชนในฐานของสังคม ทรัพยากรวัฒนธรรม ภูมิปัญญาชุมชน ภายใต้ความเชื่อว่าธรรมชาติของมนุษย์มีความแตกต่างหลากหลาย ดังนั้นรูปแบบการเรียนรู้ต้องมีความแตกต่างหลากหลายด้วย ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนต้องศึกษาและทำความเข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ ผู้บริหารจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่องการบริหารโรงเรียนเป็นอย่างดี กล่าวคือต้องทราบและเข้าใจกับวัตถุประสงค์ขอบข่ายและความสำคัญของงานบริหารโรงเรียนเพื่อให้สามารถดำเนินงานได้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้โดยกรมสามัญศึกษาได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานด้านการบริหารโรงเรียน ให้ผู้บริหารใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานเพื่อให้หน่วยงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (พนัส หันนาคินทร์, 2542: 20) จากนโยบายและแนวทางในการปฏิบัติของโรงเรียนที่ผ่านมาถึงแม้ว่าจะมีการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนอย่างต่อเนื่อง มาโดยตลอด แต่ยังคงขาดการดำเนินการติดตามที่แท้จริงของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการ จัดการศึกษาของโรงเรียน จากการศึกษาที่รัฐบาลได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ทำให้ประชาชนในสังคมไทยเริ่มพูดถึงเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยเฉพาะในเรื่องของการเมืองการปกครอง ซึ่งแต่ก่อนถูกจำกัดจากรัฐไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดเส้นทางหรือความต้องการของตนเอง ด้วยเหตุผลของความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของประเทศ ฉะนั้นการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นสิ่งสำคัญเพราะในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติกำหนดให้ประชาชน มีส่วนร่วม ในการกำหนดนโยบาย ร่วมสร้างหลักสูตรท้องถิ่นจากภูมิปัญญาท้องถิ่น ร่วมกิจกรรมการสอนตามความรู้ความสามารถที่ตนเองมีอยู่ ร่วมในการส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาด้วยการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ สื่อการสอนที่จำเป็น และร่วมในการติดตามประเมินผล ซึ่งการมีส่วนร่วมในลักษณะเช่นนี้ถือได้ว่าเป็นเรื่องใหม่ที่ประชาชนตลอดจนหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องยังไม่กล้าที่จะดำเนินการให้เป็นไปตามขั้นตอนอย่างรวดเร็วได้ ดังนั้น ประเด็นการมี ส่วนร่วมของประชาชนตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ จึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจและต้องรีบดำเนินการสำหรับบุคลากรทางการศึกษาทุกระดับ นอกจากนี้ การจัดหลักสูตรการเรียนการสอน และการจัดการด้านการบริหารของ

ผู้บริหารแล้ว ควรจัดการศึกษาอย่างไรที่จะบรรลุเป้าหมายโดยให้ชุมชนมีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษา ในโรงเรียนเป็นสำคัญ เช่น ปัจจุบัน การจัดการศึกษาของโรงเรียนยังไม่น่าพอใจ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนก็เป็นสาเหตุหนึ่งที่ส่งผลถึงการจัดการศึกษาในโรงเรียนให้บรรลุเป้าหมายทั้งของผู้เรียนและชุมชน จะเห็นได้จากบทบาทของชุมชนในการร่วมเขียนรัฐธรรมนูญโรงเรียนหลักสูตรขั้นพื้นฐาน ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นตัวกำหนดทิศทางของการจัดการศึกษาของโรงเรียนอย่างสำคัญยิ่งด้วยเหตุผลดังกล่าวที่ผู้วิจัยได้ทราบถึงปัญหาของการศึกษาที่ไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควรนั้นส่วนหนึ่งเกิดจากการไม่ศึกษาถึงแผนพัฒนาการศึกษาชาติให้ดี ว่าการที่นำเอาชุมชนมามีส่วนร่วมนั้น จะทำให้การศึกษาไทยเราไปในทิศทางที่ถูกต้องทราบถึงความต้องการที่แท้จริงของ ประชาชนว่าต้องการให้การศึกษาไปในทิศทางใด และ สิ่งที่จะช่วยให้การศึกษาเดินไปในทิศทางที่ถูกต้องนั้นต้องนำเอาชุมชนเข้ามามีบทบาททางการศึกษาด้วย คือให้มีส่วนร่วมของโรงเรียนกับชุมชนในการจัดการศึกษาโรงเรียน ซึ่งการศึกษาด้วยการมีส่วนร่วมของชุมชนนี้ทำให้ผู้วิจัยซึ่งเป็นครูจึงมีความสนใจในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาล Mark for Future กรุงเทพมหานคร นั้นว่าเมื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมแล้วจะช่วยพัฒนาโรงเรียนได้ดีกว่าเดิมหรือมีประสิทธิภาพมากขึ้นในการเรียนการสอน จึงทำวิจัยเรื่อง การศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาล Mark for Future แขวงทวีวัฒนา เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร

วัตถุประสงค์การวิจัย

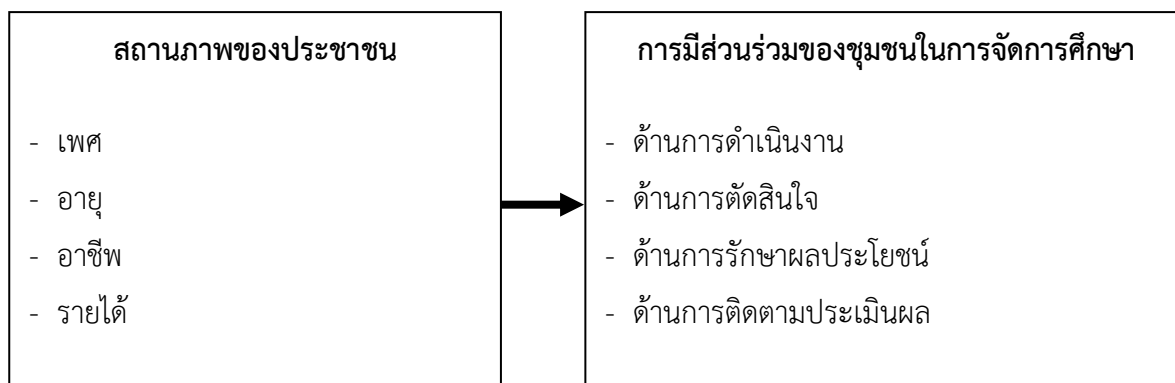
1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาล Mark for Future แขวงทวีวัฒนา เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาล Mark for Future แขวงทวีวัฒนา เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร จำแนกตาม เพศ อายุ อาชีพ และรายได้

สมมติฐานของการวิจัย

1. ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาล Mark for Future เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน
2. ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาล Mark for Future เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน
3. ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของ โรงเรียนอนุบาล Mark for Future เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน
4. ประชาชนที่มีรายได้ต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาล Mark for Future เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาทฤษฎี วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้ศึกษาจึงกำหนดกรอบแนวคิดในการดำเนินงาน เรื่องการศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาล Mark for Future แขวงทวีวัฒนา เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ได้ดำเนินการศึกษาแบบวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งศึกษาและเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาล Mark for Future เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร เพื่อให้การศึกษาเป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย 1) ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ประชาชนที่อาศัยในชุมชน แขวงทวีวัฒนา เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร ที่บรรลุนิติภาวะแล้ว จำนวน 22,878 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้หลักการของทาโร ยามานะ (Taro Yamane) ที่ระดับนัยสำคัญ .05 ความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 ได้กลุ่มตัวอย่าง เป็นประชาชนที่อยู่ในชุมชน แขวงทวีวัฒนา เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร ที่บรรลุนิติภาวะแล้ว จำนวน 379 คน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาล Mark for Future เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร

ลักษณะของแบบสอบถามประกอบด้วย 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของประชาชน ซึ่งเป็นข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของ โรงเรียนอนุบาล Mark for Future เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร จำนวน 4 ด้าน 32 ข้อ

การศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาไว้ ดังนี้

ขอบเขตเนื้อหา ผู้วิจัยมุ่งศึกษาตัวแปรดังนี้

1) ตัวแปรอิสระ คือ สถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

2) ตัวแปรตาม คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาล

Mark for Future แขวงทวีวัฒนา เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร ใน 4 ด้าน คือ

ขอบเขตประชากร การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาล

Mark for Future แขวงทวีวัฒนา เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร ที่บรรลุนิติภาวะแล้ว จำนวน 379 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ

2. การวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียน

อนุบาล Mark for Future เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร

3. การทดสอบสมมติฐาน

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาล Mark for Future เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร ดังต่อไปนี้

1. ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็น กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 379 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 227 คน คิดเป็นร้อยละ 59.89 มีอายุ 41 - 50 ปี จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 30.61 มีอาชีพเป็นเกษตรกร จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 33.77 และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,001 - 10,000 บาท จำนวน 162 คน คิดเป็นร้อยละ 42.74

2. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาล Mark for Future เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานครในภาพรวม ประชาชนมีส่วนร่วม อยู่ในระดับน้อย (\bar{X} = 2.44, S.D. = 0.84) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ด้านการรักษาผลประโยชน์ มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} = 2.43, S.D. = 0.77) มากเป็นอันดับแรก รองลงมา ด้านการตัดสินใจ มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} = 2.67, S.D. = 0.76) ด้านการดำเนินการ มีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย (\bar{X} = 2.33, S.D. = 0.88) และด้านการติดตามประเมินผล มีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย (\bar{X} = 1.85, S.D. = 0.92)

3. การทดสอบสมมติฐาน ข้อ 1 ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาล Mark for Future เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานครแตกต่างกัน

4. การทดสอบสมมติฐาน ข้อ 2 ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาล Mark for Future เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน

5. การทดสอบสมมติฐาน ข้อ 4 ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาล Mark for Future เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน

6. การทดสอบสมมติฐาน ข้อ 5 ประชาชนที่มีรายได้ต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาล Mark for Future เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานครแตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากผลการศึกษามีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาล Mark for Future เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร อภิปรายผลได้ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาล Mark for Future เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาล Mark for Future เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร ในภาพรวม ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา อยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้เนื่องจากเป็นเพราะโรงเรียนเป็นของเอกชนจึงทำให้การเข้ามามีส่วนร่วมของคนในชุมชนน้อยนอกจากนี้ ไม่ได้มีส่วนร่วมร่วมกับโรงเรียนเพื่อกำหนดมาตรการการป้องกันการละเมิดสิทธิเด็ก มีเพียงการร่วมประชุมหารือระหว่างผู้ปกครองกับครู เป็นเฉพาะกรณีเท่านั้นที่มีโอกาสได้ร่วมให้ข้อเสนอแนะการดำเนินงานโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนและร่วมกับโรงเรียนจัดกิจกรรมรณรงค์การอนุรักษ์ฟื้นฟูและสืบสานจารีตประเพณี ศิลปวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่นและของชาติ อีกทั้งมีส่วนร่วมร่วมกับโรงเรียนสำรวจเด็กในเขตบริการของโรงเรียนเพื่อนำมาใช้ในการวางแผนการจัดการศึกษาในวัยน้อยมาก สอดคล้องกับประเวศ วะสี (2547 : 8) กล่าวว่า วัฒนธรรม หมายถึง วิถีชีวิตร่วมกันของกลุ่มคนที่สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมหนึ่ง ๆ การมีความเชื่อร่วมกัน มีระบบคุณค่าร่วมกัน และการมีวิถีชีวิตร่วมกัน มีบูรณาการองค์ประกอบที่จำเป็นต่อวิถีชีวิตเข้ามาทั้งหมด อันได้แก่อาชีพหรือเศรษฐกิจการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การดูแลความปลอดภัย ความเป็นสังคมหรือความร่วมมือกันด้านศิลปะสุขภาพและการเรียนรู้ เพื่อเป็นการสร้างทัศนคติที่ดีต่อโรงเรียนเอกชนว่าเป็นบวกหรือลบและสอดคล้องกับ วรูม (Vroom, 1964: 328) กล่าวว่า ทัศนคติและความพึงพอใจในสิ่งหนึ่งสามารถใช้แทนกันได้ เพราะทั้งสองคำนี้ หมายถึง ผลที่จะได้จากการที่บุคคลเข้าไปมีส่วนร่วมในสิ่งสิ่งนั้น ทัศนคติด้านบวกจะแสดงให้เห็นสภาพความพึงพอใจในสิ่งนั้น และทัศนคติด้านลบจะแสดงให้เห็นถึงสภาพความไม่พึงพอใจ เสาวนีย์ เสนาสุ (2539: 14) ได้กล่าวถึงสิ่งที่โรงเรียนจะให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของโรงเรียนดังนี้ ให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย ทิศทางและเป้าหมายของโรงเรียน เพื่อผลิตนักเรียนได้ตรงตามความต้องการของชุมชน และนักเรียนเหล่านั้นสามารถอยู่ในชุมชนได้อย่างมีความสุข และชุมชนควรได้เข้ามามีส่วนร่วมในการให้บริการทางด้านทรัพยากรแก่โรงเรียน ทรัพยากรนั้นมีทั้งที่เป็นวัสดุอุปกรณ์ และบุคคล เพราะบางครั้งโรงเรียนขาดแคลนทางด้านวัสดุ บางครั้งขาดแคลนครูหรือวิทยากรที่มีความชำนาญพิเศษ ซึ่งชุมชนสามารถให้ความช่วยเหลือได้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สาคร คุณชื่น (2543) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า คณะกรรมการโรงเรียนในส่วนผู้ปกครองนักเรียนและศิษย์เก่า

ของโรงเรียน ผู้ทรงคุณวุฒิจากประชาชน มีส่วนร่วมในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนน้อย และโรงเรียนไม่เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน ดังนั้น การดำเนินการจัดการศึกษาในโรงเรียนต้องให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมรับรู้การเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบในการจัดการศึกษาไม่จำเป็นว่าจะเป็นโรงเรียนเอกชนหรือของรัฐ เพื่อเป็นการได้ร่วมให้การสนับสนุนการจัดการศึกษา ในโรงเรียนตรงตามวัตถุประสงค์ เมื่อประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาในโรงเรียนอนุบาล Mark for Future อยู่ในระดับน้อย ในที่นี้จะขอกกล่าวถึงการมีส่วนร่วมในแต่ละด้านดังต่อไปนี้

1.1 ด้านการตัดสินใจ ในภาพรวมประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากประชาชนเห็นว่าเป็นเรื่องของโรงเรียนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในเรื่องร่วมกำหนดหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียน ร่วมในการปรับปรุงอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน และร่วมกับโรงเรียนกำหนดนโยบายด้านการพัฒนาหลักสูตรการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมบัติ สองสี (2547) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของกรรมการสถานศึกษาในการวางแผนการบริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษา กิ่งอำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า มีส่วนร่วม มากด้านชั้นวางแผน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดำรง ก้อนจันทิก (2546) ได้ศึกษาวิจัย เรื่องการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มที่ 8 สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพมหานคร พบว่า กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มที่ 8 สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพมหานคร มีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนในภาพรวมระดับมาก โดยมีส่วนร่วมระดับมากด้านงบประมาณเป็นอันดับแรก ด้านการบริหารทั่วไปเป็นอันดับที่ 2 ด้านวิชาการเป็นอันดับที่ 3 และมีส่วนร่วมระดับปานกลางด้านการบริหารงานบุคคล สอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (อ้างถึงในเกษม เกิดวัน, 2549: 10) มีแนวคิดที่ว่า องค์กรท้องถิ่นและชุมชนมีส่วนร่วมจัดการศึกษา โรงเรียนประถมศึกษาจะพัฒนาได้ดีเกิดผลต่อการพัฒนานักเรียนได้อย่างแท้จริง ถ้าทุกฝ่ายทุกคนในชุมชนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของโรงเรียน รักโรงเรียน ถ้ามาร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมจัดการศึกษา และพัฒนาโรงเรียน รวมทั้งช่วยสนับสนุนทั้งบุคลากรและงบประมาณ

1.2 ด้านการดำเนินการ ในภาพรวมประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาน้อยมากในเรื่องร่วมให้ข้อเสนอแนะการดำเนินงานโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน ร่วมกับโรงเรียนจัดกิจกรรมรณรงค์การอนุรักษ์ฟื้นฟูและสืบสานจารีตประเพณี ศิลปวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่นและของชาติ และร่วมรณรงค์ให้ชุมชนและองค์กรในท้องถิ่นใช้โรงเรียนเป็นแหล่งสร้างความรู้และจัดกิจกรรมต่าง ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ บาร์เนอร์ (อ้างถึงใน เกษม เกิดวัน, 2549: 42) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนของผู้ปกครองนักเรียน พบว่า การมีส่วนร่วมกับการเรียนการสอนของโรงเรียนโดยอุดมคติแล้ว ผู้ปกครองควรมีส่วนร่วมในเรื่องของบทบาทในชั้นเรียน ซึ่งจริง ๆ แล้ว การมีส่วนร่วมของพวกผู้ปกครองจะไม่ใช่ไปตามความเชื่อถือในแบบเดิมหรือแบบอุดมคติ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิตยา ไสงาม (2543) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องสภาพความเป็นจริงและ

ความคาดหวังเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับผู้ปกครองตามความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กอนุบาลในจังหวัดศรีสะเกษ พบว่า ลักษณะของการจัดการศึกษาที่ผู้ปกครองมีความต้องการในการเยี่ยมชม เหมือนการนิเทศการสอนขณะครูทำกิจกรรมการเรียนการสอนอยู่กับเด็ก การทำกิจกรรมเพื่อมีส่วนร่วม ของผู้ปกครอง คือต้องการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม ในทุกครั้งและที่มีการร่วมกิจกรรมพิเศษต่าง ๆ โดยจะร่วมได้ในบางครั้ง กมล ภูประเสริฐ (2543: 53) ได้ให้ความคิดเห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนต้องคำนึงถึงหลักการจัดการศึกษาเพื่อให้ผู้ปกครองและนักเรียนได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม โดยส่วนของผู้บริหารและโรงเรียน ควรดำเนินการประสานงานกับผู้ปกครองและชุมชนโดยเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน การกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพและคุณลักษณะของผู้เรียน และชี้แจงสร้างความเข้าใจกับผู้ปกครองให้เห็นถึงคุณค่าของการศึกษา และความสำคัญของการเรียนของนักเรียน และความรับผิดชอบของผู้ปกครองในการพัฒนาบุตรหลานของตนเองให้มีคุณภาพตามที่ต้องการ

1.3 ด้านการรักษาผลประโยชน์ ในภาพรวมประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในเรื่องร่วมสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตยระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ร่วมในการสนับสนุนด้านแรงงานเพื่อช่วยเหลือกิจการของโรงเรียน และร่วมสนับสนุนค่าใช้จ่ายของนักเรียนในการร่วมงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ไยอนงค์ ทิมสุวรรณ (2558) หากมีการส่งเสริมให้ประชาชนได้รับการปลูกฝังประชาธิปไตย ได้รับความรู้ได้ฝึกฝน อบรม เห็นตัวอย่างทั้งจากโรงเรียนและจากบริบทของชุมชนในสังคมที่สอดแทรกอยู่ในวิถีการดำเนินชีวิต เด็กเยาวชน ประชาชน และชุมชนก็จะมีพฤติกรรมประชาธิปไตยเพิ่มขึ้น ซึ่งการใช้พลังในทุก ๆ ระดับของสังคมเป็นกลไกขับเคลื่อนการพัฒนาผ่านวิถีการสร้างเสริมประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นอย่างแท้จริงในสังคม น่าจะสามารถทำให้เกิดความยั่งยืนในทุกมิติของการพัฒนา ทั้งในมิติของการพัฒนาวิถีประชาธิปไตย มิติของการพัฒนาคุณภาพทรัพยากรมนุษย์ และมิติของการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าอย่างมั่นคงและยั่งยืนต่อไป และสอดคล้องกับพงษ์ศักดิ์ ศรีวรกุล (อ้างถึงในเกษม เกิดวัน, 2549: 58) กล่าวถึงศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินการจัดการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนและครอบครัว รวมทั้งสร้างโอกาสให้คนครอบครัว และองค์การบริหารส่วนตำบลโดยการเตรียมการและพัฒนาการเรียนรู้นี้ ส่งเสริมและสนับสนุนการวางแผนในลักษณะแผนงานการจัดการศึกษาที่มีเครือข่ายดำเนินงานที่เชื่อมโยงประสานงานกันอย่างชัดเจน สนับสนุนบทบาทของภาคเอกชนและองค์กรประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและฝึกอบรมทักษะฝีมือแรงงานอย่างมีคุณภาพ และส่งเสริมและสนับสนุนการระดมพลังจากทุกส่วนในสังคมเพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต

1.4 ด้านการติดตามประเมินผล ในภาพรวมประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาน้อยมากในเรื่องร่วมในการติดตามดูแลนักเรียนให้ปลอดภัยจากยาเสพติดและอบายมุขต่าง ๆ ร่วมกับโรงเรียนนำผลการประเมินการปฏิบัติงานมาปรับปรุงคุณภาพการจัดการศึกษา และร่วมเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาการดำเนินงานของโรงเรียนเพื่อเพื่อ

การพัฒนาในปีต่อไปสอดคล้องกับงานวิจัยของปรากฏา เกิดมีสุข (2562: 98) ได้ศึกษาถึงดั่งนั้นสิ่งสำคัญในการแก้ปัญหาสาเหตุที่คนในชุมชน ครอบครัว ครู โรงเรียน หน่วยงานของรัฐ หรือเอกชน ที่มีบทบาทต้องให้ความจริงใจซึ่งกันและกัน ไม่ใช่ทำเพื่อผลประโยชน์หรือสิ่งตอบแทน หรือทำเพื่อเอาหน้าในสังคม แต่เป็นการทำเพื่อตนเอง ให้ชุมชนเรามีความสุขเหล่านี้ก็จะเป็หนทางของการแก้ปัญหาในสังคมที่มีความปองดองรักใคร่กันปราศจากยาเสพติด ชุมชนก็อยู่อย่างพอเพียงจนกลายเป็นประชารัฐที่มั่นคงและยั่งยืน เมตต์ เมตต์การุณจิต (อ้างถึงในเกษม เกิดวัน, 2549: 36) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการการศึกษาประจำโรงเรียนเทศบาลในจังหวัดนครราชสีมา พบว่าคณะกรรมการการศึกษาที่มีส่วนร่วมคณะกรรมการการศึกษาที่มีส่วนร่วมการประสานงานและการประเมินในระดับปานกลาง สอดคล้องกับ กมล ภูประเสริฐ (2543, หน้า 53) ได้ให้ความคิดเห็นว่าการจัดการศึกษาผู้ปกครองนักเรียนและชุมชนมีส่วนสำคัญในการพัฒนานักเรียน ในส่วนผู้บริหารและโรงเรียนควรดำเนินการประสานงานกับผู้ปกครองและชุมชน โดยส่งเสริมให้ผู้ปกครองและชุมชนได้ตรวจสอบผลการดำเนินงานผลการจัดการศึกษาของโรงเรียนว่าเป็นไปตามความคาดหวังหรือไม่ และเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองที่มีความพร้อม มีกำลังความสามารถ มีกำลังทรัพย์เข้ามาสนับสนุนการพัฒนาโรงเรียนตามศักยภาพและความสนใจ

2. การทดสอบสมมติฐาน

การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาล Mark for Future เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร จำแนกตาม เพศ อายุ อาชีพ และรายได้ สามารถอภิปรายได้ดังนี้

2.1 ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาล Mark for Future เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ มาลี วรวิทย์สุรวัฒนา (2546) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของกรรมการบริหารส่วนตำบลในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดแพร่ ผลการวิจัยพบว่ากรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดแพร่ที่มีเพศ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียน ทั้งในภาพรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.2 ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของอนุบาล Mark for Future เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิตยา ไสงาม (2543) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องสภาพความเป็นจริงและความคาดหวังเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับผู้ปกครอง ตามความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กอนุบาลในจังหวัดศรีสะเกษ พบว่าความคิดเห็นตามสภาพความเป็นจริงต่อการจัดการศึกษาสำหรับผู้ปกครอง แต่เมื่อจำแนกตาม อายุ ไม่พบความแตกต่าง

2.3 ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของ อนุบาล Mark for Future เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วีระเดช ไวทยะนิพันธ์ (2546) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมขององค์การบริหาร

ส่วนตำบล (อบต.) ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า การมีส่วนร่วมต่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี จำแนกตามอาชีพ มีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน

2.4 ประชาชนที่มีรายได้ต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของ อนุบาล Mark for Future เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤษวรรณ เวียรศิลป์ (2544) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาบทบาทที่คาดหวังและ บทบาทที่ปฏิบัติจริงของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญ ศึกษา กรุงเทพมหานคร พบว่าบทบาทที่คาดหวังของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแตกต่างกันตาม รายได้มีบทบาทหน้าที่ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการดำเนินการรายงาน การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของอนุบาล Mark for Future เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร พบว่า ในภาพรวม ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอยู่ในระดับ น้อย โดยชุมชนมีส่วนร่วมเรียงลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ ประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการรักษา ผลประโยชน์ ด้านการตัดสินใจ ประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย ด้านการดำเนินการ และด้านการ ติดตามประเมินผลเป็นลำดับสุดท้าย ดังนั้นโรงเรียน ดำเนินการให้ผู้ปกครองหรือชุมชนเข้ามามีส่วน เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนการสอนควรมีการกำหนดมาตรการเพื่อปรับปรุงและพัฒนาการมีส่วนร่วมของ ชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ดังต่อไปนี้

1.1 ด้านการตัดสินใจ โรงเรียนต้องให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน โดยให้ร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาโรงเรียนให้มี ประสิทธิภาพมากขึ้นร่วมเสนอปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นทางด้านการศึกษาต่อโรงเรียนโดย ไม่จำเป็นว่าโรงเรียนจะเป็นของเอกชนหรือรัฐบาล

1.2 ด้านการดำเนินการ โรงเรียนควรต้องกำหนดแผนในทำกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเฉพาะกิจกรรมการรณรงค์การอนุรักษ์ฟื้นฟูและสืบสานจารีตประเพณี ศิลปวัฒนธรรมอันดีงามของ ท้องถิ่นและของชาติเปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมให้ข้อเสนอแนะการดำเนินงาน หรืออาจให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมสอนโดยเป็นวิทยากร ทางด้านภูมิปัญญาชาวบ้าน

1.3 ด้านการรักษาผลประโยชน์ ควรที่จะเปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมกับ โรงเรียนสำรวจเด็กในการวางแผนในการจัดบริการทางการศึกษา ร่วมในการปรับปรุงอาคารสถานที่และ สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนการสอนและสิ่งแวดล้อม ให้สอดคล้องกับความต้องการของ ท้องถิ่นรวมถึงการนำความรู้จากชุมชนสู่

1.4 ด้านการติดตามประเมินผล ควรที่จะเปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วม ในการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูและผู้บริหารควรสร้างวัฒนธรรมขององค์กร การจัดสภาพแวดล้อม

และการจัดการเรียนรู้ผ่านหลักสูตรการเรียนการสอนและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อให้สถานศึกษามีคุณภาพในทุก ๆ ด้าน พร้อมร่วมมือกันตรวจสอบบุตรหลานกับสถานศึกษาด้วย

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การวิจัยความคิดเห็นของชุมชนในการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาล Mark for Future เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร

2.2 ปัจจัยที่ทำให้การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนกับโรงเรียนรัฐบาล

2.3 คุณลักษณะของผู้นำชุมชนที่มีต่อการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียน

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ.(2542).**พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542**. กรุงเทพมหานคร:

พริกหวานกราฟฟิค.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). แผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (พ.ศ. 2547-2549). [Online] แหล่งที่มา:

<http://www.moe.go.th/webit/itmasterplan.htm>

กฤษวรรณ เวียรศิลป์. (2544). **การศึกษาบทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่ปฏิบัติจริงของคณะกรรมการ**

สถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร.

วิทยานิพนธ์บริหารการศึกษา สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์มหาบัณฑิต

สถาบันราชภัฏจันทรเกษม.

กมล ภูประเสริฐ. (2543). **การปกครองท้องถิ่นไทย**. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.

เกษม เกิดวัน. (2549). **การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านบางเกตุ**

วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์มหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.

ชนิษฐา ศรีนนท์. (2544). **การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนย่อยต่อการวางแผนพัฒนา**

เทศบาลนครนนทบุรี. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการบริหารทั่วไป,

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.

จิตจำนง กิติเกียรติ. (2532). **การพัฒนาชุมชน: การมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนาชุมชน.**

กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.

จิณณวัตร ปะโคทัง. (2549). **รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน**

ของโรงเรียนดีเด่นโรงเรียนกันทรารมณ์ จังหวัดศรีสะเกษ. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.

- ฉลูวิทย์ ตีวงศ์. (2545). **การมีส่วนร่วมบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดมุกดาหาร.** วิทยานิพนธ์
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตรมหาบัณฑิต
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- เฉลียว บุรีภักดี และคณะ. (2545). **ชุดการเรียนรู้ด้วยตัวเอง ชุดวิชาการวิจัยชุมชน.** กรุงเทพฯ:
เอส อาร์ พรินติ้ง.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2544). **เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย.** กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดำรง ก้อนจันทิก. (2546). **การมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
โรงเรียนมัธยมศึกษากลุ่มที่ 8 สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพมหานคร.**
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตรมหาบัณฑิต
สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- ถวิล มาตรเยี่ยม. (2545). **การปฏิรูปการศึกษา “โรงเรียนเป็นฐานการบริหารจัดการ.”** นครราชสีมา:
แอกซิสแอดแอดเวอร์ โทซิงเอเจนซี.
- ทานตะวัน อินทร์จันทร์. (2546). **การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนย่อย
ในเขตเทศบาลเมืองลำพูน.** การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นิตยา ไสงาม. (2543). **การศึกษาสภาพความจริงและความคาดหวังเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับผู้
ผู้ปกครองตามความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กอนุบาลในจังหวัดศรีสะเกษ.** วิทยานิพนธ์
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- ปราการ เกิดมีสุข. (2562). **การเตรียมความพร้อมตามแนวพระราชัฐในการต่อต้านยาเสพติด:
ศึกษารณีสุมชนวัดปุณาวาส.** กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี.
- ประเวศ วะสี. (2547). **การพัฒนาต้องเอาวัฒนธรรมเป็นตัวตั้ง.** กรุงเทพฯ: กองทุนส่งเสริมงานวัฒนธรรม
สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงวัฒนธรรม.
- พนัส หันนาคินทร์. (2542). **หลักการบริหารโรงเรียน.** กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- ไพฑูรย์ สนธิเมือง. (2550). **ยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมจัดการศึกษากับพัฒนาสถานศึกษา:
กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลแห่งหนึ่งในจังหวัดภาคใต้.** วิทยานิพนธ์
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต.
- มาลี วรวิทย์สุวัฒนา. (2546). **การมีส่วนร่วมของกรรมการบริหารส่วนตำบลในการจัดกิจกรรม
การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดแพร่.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)
สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.

- เมตต์ เมตต์การุณจิต. (2547) **การบริหารการศึกษาแบบมีส่วนร่วม : ประชาชนองค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่นและราชการ.** กรุงเทพฯ: บุ๊คพลอยท์.
- ไยอนงค์ ทิมสุวรรณ. (2558). **ประชาธิปไตยกับบทบาทสถานศึกษาและชุมชนในการพัฒนาส่งเสริมอัตลักษณ์วิถีไทย.** รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรมหลักสูตรหลักนิตินิธิธรรม เพื่อประชาธิปไตย รุ่นที่ 3 วิทยาลัยรัฐธรรมนุญ สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ.
- วิชัย ต้นศิริ. (2543). **คำอธิบายพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542.** (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: บริษัทโรงพิมพ์เดือนตุลาจำกัด.
- วุฒิสาร ตันไชย. (2544). **การกระจายอำนาจการปกครอง ส่วนท้องถิ่น.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วีระเดช ไหวยะนิพันธ์. (2546). **การมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ในการจัดการศึกษาพื้นฐาน ในเขตอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- ศฤงคาร แป้นกลาง. (2551). **การมีส่วนร่วมบริหารจัดการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านวิชาการ กรณีศึกษาโรงเรียนชุมชนบ้านแม่สาบ อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่.** เชียงใหม่: โรงเรียนชุมชนบ้านแม่สาบ. (เอกสารอัดสำเนา).
- สงบ ประเสริฐพันธ์. (2543). **ร่วมกันสรรค์สร้างคุณภาพโรงเรียน.** กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาสน์.
- สมพร สุทัศน์ีย์. (2525). **การประเมินศึกษา.** กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์. (2542). **มุ่งสู่คุณภาพการศึกษา.** กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สมบัติ สองสี. (2547). **การมีส่วนร่วมของกรรมการสถานศึกษาในการวางแผนการบริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา กิ่งอำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- สาคร คุณชื่น. (2543). **การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการโรงเรียนนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาสมุทรสาคร.** วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต.
- สันติชัย เอื้อจงประสิทธิ. (2551). **การศึกษาวิจัยในหน่วยงานท่องเที่ยวของรัฐ.** จุลสารการท่องเที่ยว.
- สิทธิชัย พลายแดง และสุเทพ ลิ้มสกุล. (2557). **คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10.** วารสารวิชาการ Veridian E-Journal ทช, 7(3): 917-929.
- สามัญศึกษา, กรม. (2544). **การบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน.** กรุงเทพฯ: กรมสามัญศึกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2542). **แนวทางการดำเนินงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2545). **พัฒนางานทั้งระบบ เน้นการมีส่วนร่วม
รายงานการปฏิรูปการศึกษาไทย**, 15 พฤษภาคม, หน้า 3.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. **แผนการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙**. กรุงเทพฯ:
พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.

เสาวนีย์ เสนาสุ. (2539). **การศึกษาชุมชน**. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.

Cohen, J. and N. T. Uphoff. (1980). **Participations Place in Rural Development: Seeking
Clarify Through**. Cornell: Cornell University.

Littlewood, William. (1995). **Communicative Language**. Cambridge:
Cambridge University Press.

Maslow, Abraha Harold. (1970). **Motivation and Personality**. New York:
Harper and Row Inc.

Mc Calley (2015) **The Impact of the Reading Practice on the Foreign Language
Classroom**' An Action Research Case Study, Doctor of Education,
University of Derby.

Savignon, Sandra J. (2007) Beyond communicative language teaching.
Journal of Pragmatics Pennsylvania State University, USA.

Seels.B. and Z. Glasgow. (2007). **Exercise in Instructional Design**. New York: Merrill
Publishing Company.

Thorndike. (2017). **Connectionism Theory**. University of London, London.

Tomlinson, Brain. (2008). **Material Development in Language Teaching**. Cambridge:
Cambridge University Press.

Williams, Warren. (2015). **Teaching English as a Second Language**. London: Longman.